

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

06 листопада 2014 року

м. Вінниця

Р І Ш Е Н Н Я

№ 53

Заслухавши та обговоривши інформацію голови Комітету з питань правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їх сімей Ради суддів України Наставного В.В. відносно пропозицій стосовно внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей, які можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення суддею, згідно статті 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положення про Раду суддів України, затвердженого рішенням X позачергового з'їзду суддів України 16 вересня 2010 року із наступними змінами, **Рада суддів України**

в и р і ш и л а:

1. Інформацію голови Комітету з питань правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їх сімей Ради суддів України Наставного В.В. прийняти до відома.

2. Схвалити пропозиції стосовно внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей, які можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення суддею, лише за згодою Ради суддів України, додаються.

3. Подати суб'єктам права законодавчої ініціативи зазначені пропозиції стосовно відповідних змін до Законів України.

**Голова
Ради суддів України**

В.М. Сімоненко

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України стосовно підвищення гарантій незалежності суддів та судової гілки влади (щодо особливостей здійснення кримінального провадження стосовно суддів)

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів:

1. Частину першу статті 482 Кримінального процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9—13, ст. 88) доповнити абзацом першим такого змісту:

«Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про вчинення суддею кримінального правопорушення, передбаченого ст. 375 Кримінального кодексу України, не може бути здійснено без згоди Ради суддів України»;

У зв'язку з цим абзац перший вважати абзацом другим.

2. Частину п'яту статті 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, №№ 41-45, ст. 529) доповнити пунктом 1¹ такого змісту:

«1¹) надає згоду на внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про вчинення суддею кримінального правопорушення, передбаченого ст. 375 Кримінального кодексу України»;

3. У першому реченні частини першої статті 214 після слів «розпочати розслідування» доповнити словами «крім випадків, передбачених законом»

II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

**Голова
Верховної Ради України**

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України

"Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України стосовно підвищення гарантій незалежності суддів та судової гілки влади (щодо особливостей здійснення кримінального провадження стосовно суддів)"

Діюча редакція	Пропонована редакція
Кримінальний процесуальний кодекс України	
<p>Стаття 482 Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу</p> <p>1. Затримання судді або обрання стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту до ухвалення обвинувального вироку судом не може бути здійснено без згоди Верховної Ради України.</p>	<p>Стаття 482 Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу</p> <p>1. Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про вчинення суддею кримінального правопорушення, передбаченого ст. 375 КК, не може бути здійснено без згоди Ради суддів України.</p> <p>Затримання судді або обрання стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту до ухвалення обвинувального вироку судом не може бути здійснено без згоди Верховної Ради України.</p>
<p>Стаття 214. Початок досудового розслідування</p> <p>Слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне</p>	<p>Стаття 214. Початок досудового розслідування</p> <p>Слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене</p>

<p>правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.</p>	<p>кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування, крім випадків, передбачених законом. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.</p>
<p>Закон України «Про судоустрій і статус суддів»</p>	
<p>Стаття 127. Рада суддів України</p> <p>...</p> <p>5. Рада суддів України:</p> <p>1) розробляє та організовує виконання заходів щодо забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів;</p> <p>2) розглядає питання правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їхніх сімей, приймає відповідні рішення з цих питань;</p> <p>3) призначає та звільняє Голову Державної судової адміністрації України та його заступників;</p> <p>3¹) визначає за поданням Голови Державної судової адміністрації України граничну чисельність працівників Державної судової адміністрації України, у тому числі її територіальних управлінь, у межах видатків на утримання</p>	<p>Стаття 127. Рада суддів України</p> <p>...</p> <p>5. Рада суддів України:</p> <p>1) розробляє та організовує виконання заходів щодо забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів;</p> <p>1¹) надає згоду на внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про вчинення суддею кримінального правопорушення, передбаченого ст. 375 КК;</p> <p>2) розглядає питання правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їхніх сімей, приймає відповідні рішення з цих питань;</p> <p>3) призначає та звільняє Голову Державної судової адміністрації України та його заступників;</p>

<p>Державної судової адміністрації України;</p> <p>4) здійснює контроль за організацією діяльності судів, заслуховує з цих питань Голову Державної судової адміністрації України, його заступників, керівників структурних підрозділів і територіальних управлінь Державної судової адміністрації України;</p> <p>5) звертається з пропозиціями щодо питань діяльності судів до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;</p> <p>6) затверджує зразки посвідчень судді, судді у відставці, народного засідателя, присяжного;</p> <p>6¹) здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції, Голови та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України та його заступників;</p> <p>7) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.</p> <p>...</p>	<p>3¹) визначає за поданням Голови Державної судової адміністрації України граничну чисельність працівників Державної судової адміністрації України, у тому числі її територіальних управлінь, у межах видатків на утримання Державної судової адміністрації України;</p> <p>4) здійснює контроль за організацією діяльності судів, заслуховує з цих питань Голову Державної судової адміністрації України, його заступників, керівників структурних підрозділів і територіальних управлінь Державної судової адміністрації України;</p> <p>5) звертається з пропозиціями щодо питань діяльності судів до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;</p> <p>6) затверджує зразки посвідчень судді, судді у відставці, народного засідателя, присяжного;</p> <p>6¹) здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції, Голови та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України та його заступників;</p> <p>7) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.</p> <p>...</p>
--	---

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України

"Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України стосовно підвищення гарантій незалежності суддів та судової гілки влади (щодо особливостей здійснення кримінального провадження стосовно суддів)"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Відповідно до статті 126 Конституції України незалежність і недоторканність суддів гарантуються Конституцією і законами України. Згідно зі статтею 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними згідно із законом. Результати аналізу міжнародних актів (Монреальської універсальної Декларації про незалежність правосуддя, Основних принципів незалежності суддів, Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи «Щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки» від 18 листопада 2010 р., тощо), які містять рекомендації державам, пов'язані із забезпеченням належного здійснення правосуддя незалежним судом засвідчили, що однією із необхідних передумов цього процесу, окрім забезпечення поваги з боку інших гілок влади і невтручання у роботу суду є і професійний імунітет для суддів від цивільної та кримінальної відповідальності за прийняті рішення, який передбачає заборону чинити незаконний тиск на суддів під час ухвалення ними рішення і притягувати їх до відповідальності за правову позицію, висловлену ними по справі. Аналогічні положення відображені у рішенні Конституційного Суду України від 01.12.2004 року №19-рп/2004 (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу), згідно з яким зазначений імунітет не є особистим привілеєм для суддів, а носить публічно-правовий характер з метою безперешкодного виконання ними своїх професійних обов'язків.

Разом із тим, поряд із загально декларативними формулюванням про незалежність суддів та про недопустимість притягнення до відповідальності чи застосування інших негативних заходів, пов'язаних із позицією судді у справі, норми спеціального законодавства, які регулюють притягнення осіб до відповідальності за вчинення суспільно небезпечних діянь, не містять положень, які б забезпечували реальні гарантії професійного суддівського імунітету. Зокрема, відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 481 КПК, письмове повідомлення про підозру судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення правосуддя ними здійснюється Генеральним прокурором України або його заступником. Також згідно з ч. 1 ст. 482 КПК, затримання судді або обрання стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту до ухвалення обвинувального вироку не може бути здійснено без згоди Верховної Ради України. Проте поряд із повідомленням про підозру та застосуванням зазначених запобіжних заходів, КПК передбачає здійснення процесуальних дій, які можуть використовуватись для здійснення негативного впливу на

суддю, а дозвіл на їх застосування може бути надано до повідомлення особі про підозру, тобто до настання визначеного п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК моменту притягнення до кримінальної відповідальності. Зокрема, це стосується застосування заходів забезпечення кримінального провадження (тимчасового доступу до речей і документів), проведення окремих слідчих (розшукових) дій (обшуку), які можуть бути здійснені починаючи з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

У свою чергу, жодних особливостей щодо порядку внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань стосовно судді КПК не передбачає, а з огляду на положення ч. 4 ст. 214 КПК відповідно до яких відмова у прийнятті та реєстрації заяви про кримінальне правопорушення не допускається, такий стан законодавчого регулювання несе в собі загрозу нівелювання суддівського імунітету, а отже, і незалежності суддів.

Натомість з метою забезпечення належних гарантій суддівської незалежності доцільно передбачити процесуальний механізм, який б унеможливив внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань усіх без винятку відомостей про кримінальне правопорушення, передбачене статтею 375 КК, яка встановлює відповідальність за постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови.

Враховуючи положення законодавства про судоустрій і статус суддів (ст. 103 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів»), які визначаються суддівське самоврядування як одну з найважливіших гарантій забезпечення незалежності судів і суддів, а завданням органів суддівського самоврядування – вирішення питань внутрішньої діяльності судів, у тому числі щодо зміцнення незалежності судів, захисту від втручання в їхню діяльність згаданий вище процесуальний механізм має передбачати участь органу суддівського самоврядування у вирішенні питання про внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальне правопорушення, передбачене статтею 375 КК. При цьому, з огляду на положення статті 127 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» саме Рада суддів України має бути наділена повноваженням щодо вирішення зазначеного питання.

На підставі наведеного пропонується доповнити ч. 1 ст. 482 КПК положенням про те, що внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про вчинення суддею кримінального правопорушення, передбаченого ст. 375 КК не може бути здійснено без згоди Ради суддів України. З урахуванням запропонованої зміни законодавчого підходу до регламентації порядку внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про вчинення суддею кримінального правопорушення, передбаченого ст. 375 КК, запропоновано доповнити ч. 5 ст. 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» положенням про те, що Рада суддів України наділена повноваженням надавати згоду на внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про вчинення суддею кримінального правопорушення, передбаченого ст. 375 КК. Внесення зазначених змін тягне за собою уточнення редакції першого речення частини першої статті 214 КПК.

2. Мета і шляхи її досягнення

- Проект Закону розроблено з метою посилення незалежності суддів та недопустимості їх безпідставного кримінального переслідування.

3. Правові аспекти

Відносини у сфері правового регулювання законопроекту регулюються Конституцією України, Законом України «Про судоустрій і статус суддів», Кримінальним процесуальним кодексом України, Кримінальним кодексом України.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

5. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття

Наслідком прийняття законопроекту стане посилення гарантій незалежності суддів від незаконного впливу з боку держави та сприятиме забезпеченню професійного імунітету суддів за рішення, прийняті за результатами розглянутих ними справ.